

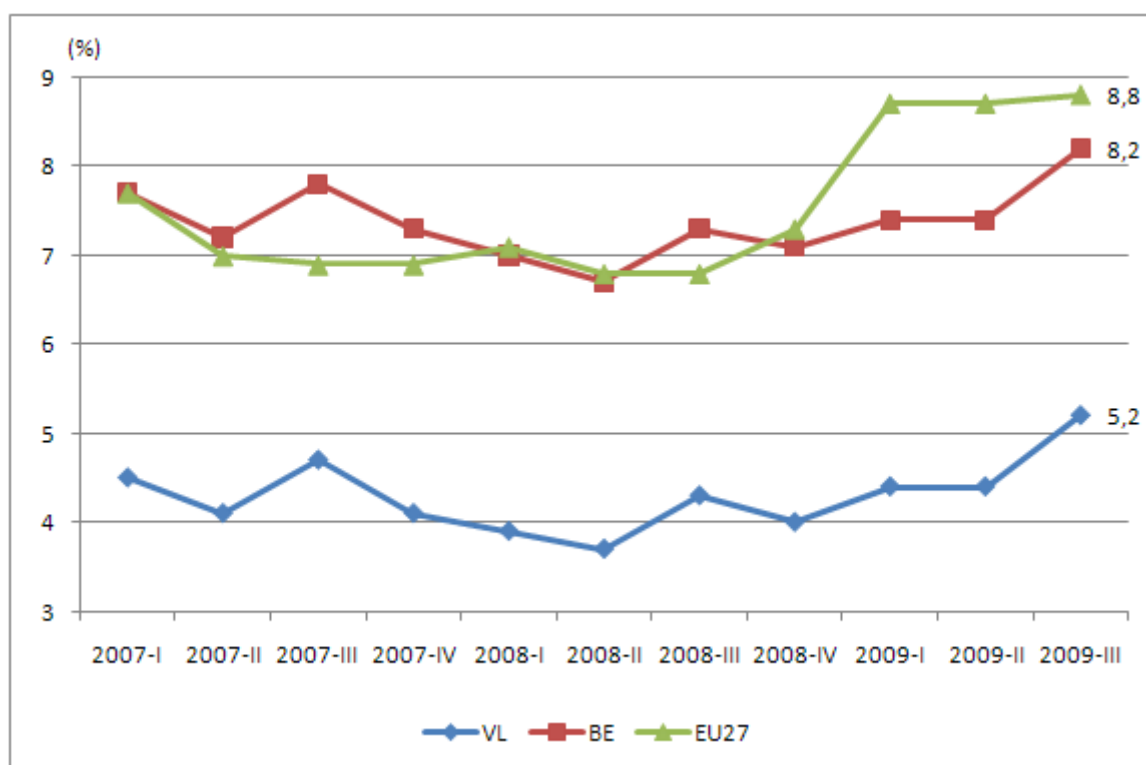
Arbeidsmarktflits

Hoe weerbaar is de Vlaamse arbeidsmarkt?

17 December 2009

De economische crisis ging in 2009 in alle lidstaten van de Europese Unie gepaard met een stijging van de werkloosheidsgraad. België en Vlaanderen kunnen we vooralsnog plaatsen bij de 'minder slecht' presterende landen, samen met Duitsland, Nederland en Italië. De gemiddelde werkloosheidsgraad in EU27 steeg in het derde kwartaal van 2009 tot 8,8% (figuur 1). Dit impliceerde een groei met +2 procentpunten op een jaar tijd, tegenover respectievelijk +0,9 procentpunt in België (tot 8,2%) en Vlaanderen (tot 5,2%).

Figuur 1. Kwartaalraming van de ILO-werkloosheidsgraad (*) (niet seizoensgecorrigeerd) (Vlaanderen, België en EU27; 2007-I tot 2009-III)

Bron: Eurostat LFS, FOD Economie – Algemene Directie Statistiek EAK, RVA (Bewerking Steunpunt WSE / Departement WSE)

De werkloosheidscijfers geven de effecten van de conjuncturele ommezwaai maar gedeeltelijk weer. Zo opteerden veel Belgische bedrijven er voor om naakte ontslagen te vermijden en werd de verminderde productiviteit opgevangen door een daling van de arbeidsduur. Om de geleidelijke impact hiervan te evalueren, kijken we in figuur 2 naar de jaargroei van het arbeidsvolume en van het totaal aantal werknemers. Deze cijfers tonen dat de jaargroei van het arbeidsvolume volledig stilviel in het vierde kwartaal van 2008 (-0,2%) om een kwartaal later voor het eerst aanzienlijk te dalen met -2,5%. In het tweede kwartaal van 2009 liep de gecumuleerde daling op jaarbasis nog sterker op tot -2,8%.

De evolutie van het arbeidsvolume liep hiermee een kwartaal voor op de evolutie van de werkgelegenheid uitgedrukt in koppen of personen. Zo zien we dat de jaargroei van het aantal werknemers in Vlaanderen voor het eerst daalde in het eerste kwartaal van 2009 (-0,3%). Vervolgens liep de daling op jaarbasis in het tweede kwartaal van 2009 verder op tot -0,8%. Dit betekent dat maar liefst 17 500 Vlaamse jobs verloren gingen tussen het tweede kwartaal van 2008 en het tweede kwartaal van 2009. Vooral de industriële sectoren, met in hun kielzog ook de uitzendsector, werden geconfronteerd met aanzienlijke krimp cijfers in de werkgelegenheid.

Figuur 2. Procentuele jaargroei van het arbeidsvolume en het aantal werknemers bij RSZ (Vlaams Gewest; 2008-I tot 2009-II)

Bron: RSZ (Bewerking Steunpunt WSE / Departement WSE)

Deze trends tonen aan dat bedrijven bij een dalende productiviteit vooreerst en hoofdzakelijk beknipten op het arbeidsvolume en het gemiddeld aantal gewerkte uren per werknemer reduceren. De gemiddelde werkweek per werknemer (voor voltijdse en deeltijdse werknemers tezamen) kortte effectief in van 32,4 uur in het tweede kwartaal van 2008 tot 31,8 uur in 2009 (-0,6 uur per week). Hiervoor kunnen bedrijven beroep doen op de anti-crisismaatregelen die door de Vlaamse en federale overheid werden ingevoerd. Door het reduceren van de gemiddelde arbeidsduur werden de lasten van de crisis gespreid over een grotere groep van werknemers. We schatten in dat er dankzij de vastgestelde arbeidsduurreductie met gemiddeld 0,6 uur per week een bijkomend verlies van het equivalent van 41 500 (voltijdse + deeltijdse) jobs vermeden kon worden, bovenop het effectief vastgestelde netto-verlies van 17 500 jobs. (*)

Vermoedelijk zal deze techniek van inkrimping van het arbeidsvolume via arbeidsduurvermindering en economische werkloosheid voor heel wat bedrijven niet volstaan om bij een aanhoudend crisisklimaat het hoofd boven water te houden. Als arbeid 'oppotten' niet langer lukt, kunnen er dus nog heel wat ontslagen volgen. Ook de Europese Commissie vreest zulk scenario en verwacht dat de werkloosheidsgraad in 2010 bij ons groter zal zijn dan gemiddeld in EU27 (+1,7 ppt versus +1,2 ppt). Bovendien wordt verwacht dat de Belgische werkloosheidsgraad nog tot 2011 zal toenemen, een jaar langer dan gemiddeld in de Europese Unie (Autumn Forecast 2009).

Lees meer over de impact van de economische crisis op de Vlaamse arbeidsmarkt in het [Tendrapport Vlaamse arbeidsmarkt 2009](#).

(*) In het Tendrapport Vlaamse arbeidsmarkt 2009 wordt de berekeningswijze voor deze raming verder toegelicht.